

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHL. BARIȚIU

ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA

B-dul REGELE
Abonamentul anual
Anunțuri și reclame

ADMINISTRAȚIA

Nr. 12 Tr. 1513
și Societății lei 60

Nr. 38

Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 22 Mai 1943

Literatura de războiu

de Aurel Marin

S'a scris, în ultimul timp, destul de mult despre literatura de războiu și se pare că ecourile au fost deosebit de puternice de vreme ce s'a reușit să se alcătuiască un corp al reporterilor și scriitorilor de războiu, cu scopul întreit:

— de a urmări desfășurarea reală a luptelor, prin descrieri subiective dar și prin fotografii,

— de a prezenta o imagine a frontului, pe toată lungimea și adâncimea lui, arătând condițiile în care este dusă lupta,

— de a înregistra notele psihologiei de războiu a armatei combatante și a populației supusă la rigorile atacurilor înverșunate și lipsurilor de tot felul.

Paralel cu această activitate oficială, în literatură au început să apară cărțile unor scriitori care au participat la campania din răsărit, cărți în care sunt redată, cu multă precizie documentară, stările de lucruri.

Ceea ce remarcăm însă azi este lipsa unor cărți care, pe lângă caracterul documentar, să aibă pe acela al punerii în valoare a moralului națiunii.

Participarea aceasta efectivă, la lupta sfântă, nu este încă valorificată de mănuiorii de condeiu iar argumentul că trebuie să treacă un oarecare timp spre a fi pusă cu adevărat în lumină, nu are ce căuta aici.

De bună seamă că o asemenea lucrare reclamă din partea scriitorului să-și părească lucrul său obișnuit, cerând un efort pe care literatura de imaginație nu-l cunoaște.

Rezultatele însă ar avea influențe incalculabile.

Căci oricare ar fi fost împrejurările, poporul român a dovedit, cum a putut, solidaritatea sa, „unirea sa în cuget și simțiri” cum a spus, așa de frumos, poetul.

Trecând peste rănile sale, el poate oricând să arate ce a făcut și ce face și mai cu seamă, de ce este capabil prin forța sa morală.

Scrisul, anemiât în ultimii ani, în acest sens trebuie îndreptat.

Să se scruteze conștiințele pentru ca să apară cartea moralului țării, a acestui moral

— puternic

— nesdruncinat

— de cinstită continuitate.

În felul de mai sus, mobilizarea scriitorilor ar coincide cu apărarea drepturilor nației noastre, nație rămasă și azi, ca și ieri, în calea răutăților, ce nu pot fi învinse decât și cu armele dar și cu scrisul.

Măria Sa Doamna

de

ION COLAN

Democratizând titlurile, conținutul cuvântului *Doamnă* a fost complet golit de cuprins. În istoria voievodatelor noastre, Doamna țării era una. Celelalte puteau fi jupăne, cucoane sau ori ce altceva, numai Doamne nu. Domnițe puteau fi mai multe.

În contrast cu anumite sonorități, Măria Sa Doamna Elena, Regina-Mamă, prin atitudine, prin faptă, prin toată discreția pusă într-o activitate pe care o simțim bogată tocmai fiindcă refuză publicitatea, și-a făcut un loc în inimile mulțimilor, mai trainic decât ori ce râvnită popularitate.

În fața durerilor, multe și lungi, ca și în fericirea care a urmat, Măria Sa a rămas Doamnă în înțeles voievodal. Sbuciumul unor ani grei l-a pus în priviri ceva din duiosia suferinței împăcate cu soarta; și anii l-au mai pus în zâmbet anumite mărturisiri de bunătate pe care nu le găsim aiurea, poate unde prea suntem îmbiați să le vedem.

A suferit ca Regină, a suferit ca mamă, a suferit ca femeie.

Și a rămas Doamnă.

Un omagiu mai sincer, mai pilduitor și mai plin de înțelesuri — în mijlocul unei lumi ca cea de azi — nu l-am putea aduce.

Sonet

Pe undeva prin curțile vecine
E vreun iasmin sau un salcâm în floare,
Că 'n seri târzii, când suflă blânda boare,
Miresme dulci sosesc până la mine.

Imi scriu atunci florile scrisoare:
Cuvinte dragi de-o sfântă vrajă pline,
Ce-o sorb adânc când nopțile-s senine.
O sorb și-acum, când luna călătoare

Atârnă 'n crengi lungi fire de beteală
Și teii 'n drum tind ramuri, par'c'ar scrie
Și ei ceva cu grijă, cu sfială.

— Pe drumul plin de pulbere-alburie
Zac umbrele ca pete de cerneală
Pe-o nesfârșită coală de hârtie.

Ecat. Pitiș

Un Festival

Prezența în compartimentul propagandei culturale a unei societăți academice nu ne surprinde. Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj, stabilită la Brașov, prin festivalul organizat în seara de 20 Mai c. — în sala „Redoute” ne-a surprins totuși prin calitatea excepțională a programului. Nu va încerca nimeni să judece foarte elogios, sau foarte rezervat interpretarea spiritualei comedii a lui Tudor Mușatescu, „Ca 'n filme”. Actorii-diletanți pot fi satisfăcuți că au fost aplaudați la scenă deschisă. Nici chiar cei de meserie nu-și doresc alte satisfacții.

Dar când un cor masiv duce interpretarea până la abia perceptibile nuanțări, realizând efecte impresionante, îți dai seama că în laboratorul Societății Academice „Andrei Mureșianu”, nu numai că s'a muncit — o fac și alții! — dar s'a muncit sub o conducere pe cât de discretă, pe atât de pricepută.

D-lui Prof. I. Gherghel, titularul catedrei de l. germană al înaltei instituții și conducătorul activității artistice și muzicale a societății, îi revine, fără rezerve, întregul merit. Sunt osteneli de luni întregi, condensate în două ore de spectacol. Publicul obișnuit uită, în asemenea ocaziuni, toată truda celor de pe scenă, cumpărând odată cu biletul de intrare și dreptul de a aplauda sau fluiera.

S'a aplaudat!

E singura satisfacție a celor ce, odată cu căderea cortinei, așteaptă verdictul publicului.

Ceea ce facem noi aici nu este o cronică muzicală, ci sublinierea elogioasă a unei fapte culturale, în cadrul căreia rectorul Academiei Comerciale d-l V. Jinga, a fixat, într-o scurtă alocațiune, rostul studențimii.

Și n'am luat notă de acest festival numai ca să ne achitam gâzește de o datorie, ci mai ales ca să ne spunem cuvântul bun pentru conducător, studenți și studenți când un an școlar țin să și-l încheie prin asemenea manifestări.

I. C.

„Gazeta Transilvaniei” Maiaturile de odinioară

de Ion Gherghel

„Gaudeamus Sigismund
Junele lui Solomon”...

Redactor-șef: Mocu Bologa; redacția: între Brânzaș și Hoia.

Care brașovean (fost elev al Școalelor Centrale din Brașov) ar putea să rămână insensibil, citind sau chiar și numai aducându-și aminte de cele trei „manuscrite” din 1925, 1928 și 1936?!

I.
Zilele mohorite ale acestui Mai ploios te îndeamnă adeseori să-ți depeni — în puținele ceasuri de răgaz — amintirile, mai adormindu-ți astfel chinurile pribegiei...
Recitesc cu emoție filele îngălbenite și motolite ale foaiei ocazionale din Stejerișul Clujului: „Gaudeamus Sigismund”, foaie botezată astfel după celebra variață a lui Niță Romanul dela istoricul liceu al Brașovului:

INSTANTANEE

Americanii și dadaismul

De obicei războaiele și marile răsturnări și-au lăsat pecetea lor în toate domeniile croind drumuri noi, de multe ori foarte întortochiate.

Artă și literatură au fost întotdeauna cele mai fidele interprete, eternizând pe pânze sau în bronz spiritul unor vremuri neobișnuite. Războiul actual, prin grozăvia lui poate, a speriat muzele căci n'a adus până acum nicio înnoire. Din contră, ai impresia că arta a murit, s'a stins, sufletul e pus pe planul al doilea. Totul pentru cultivarea trupului, sport și iarăși sport.

Războiul mondial trecut a crelat o mulțime de ciudățenii în artă. Pe atunci s'a născut așa numitul cubism, impresionism, dadaism și o mulțime de alte „ismuri”, care au făcut un timp vâlvă, a atras publicul curios prin săli de expoziție și-au călătorit apoi pe rând spre podurile caselor spre a nu mai reveni în lume nicicând.

La o expoziție dadaistă aranjată la New-York înainte cu mai mulți ani, au luat parte — după cum era firesc — și artiști de dincoace de ocean. Expoziția aceasta avea meritul de-a arăta până la ce culmi s'au putut ridica creațiile acestei școli. Un ziar german explică cu ocazia aceasta, simplu și foarte nimerit, genul dadaist: „Dadaismul este o concepție bizară de artă. El prinde pe pânze diverse icoane ciudate, sau le eternizează în marmoră în așa fel că figurile plătuite nu prezintă decât o foarte mică asemănare cu modelul etc.”

O pânză dadaistă sau o sculptură au totdeauna nevoie de explicație dedesubt. Uneori nici explicația aceasta nu-i de ajuns și stai nedumerit în fața obiectului de artă dându-i cu totul altă interpretare decât aceea ce i-a dat artistul. Așa a pățit cu ocazia acelei expoziții și inspectorul vamal al Statelor Unite.

La expoziția din New-York a participat cu câteva lucrări și talentatul sculptor român Constantin Brâncuși, unul dintre cei mai mari adepți ai școlii dadaiste. Când a descins pe pământul Lumii Noi cu prețioasele sale opere de marmoră și bronz, funcționarul vamal l-a înhățat somându-l să plătească taxele. Propriile creațiuni ale unui artist sunt scutite de vamă, dar inspectorul vămiilor nu voia să înțeleagă odată cu capul, că obiectele din geamantanul lui Brâncuși sunt de fapt obiecte de artă, statuete, și nu simple părți de mașini pe care voia să le strecoare în Statele Unite în mod fraudulos.

Zadarnic Brâncuși i-a explicat înțelesul operelor sale dându-i și câteva lecții de dadaism laicului inspector vamal, acesta nu s'a lăsat indus în eroare ci a supus la taxe grele, „părțile de mașini” din geamantanul lui Brâncuși.

Ecat. Pitiș

Spicuirii

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

LI.

O construcție cu aiere de „impeccabilitate” e și cea din fraza următoare:

„In Africa de nord, ultimele evenimente militare subliniază o situație mult favorabilă trupelor germano-italiene”. (Cr. 29 XI 1941 pg. 8, c. 7).

Patronul acestei combinații s'a gândit, de sigur, la ades întrebuintate: mult superior, mult inferior, fără să-și dea seama că superior și inferior sunt în sine comparative, câtă vreme favorabil(ă) e la gradul pozitiv și că potențarea gradațiunii prin adăugare la gradul pozitiv a numeralului nehotărît mult nu merge în românește, decât dacă acesta e pus înaintea unui comparativ. D. p.: Marfa cumpărată dela X e mult mai fină (mai bună) decât cea dela Y. Bolnavul e azi mult mai bine (mai rău) decât ieri (germ. viel besser, viel schlechter, viel schlimmer; ung. sokkal jobban van= e cu mult mai bine).

Nu vei găsi însă Român care să zică: Băiatul acesta e mult lenș sau mult stăruitor, mult cuminte — cum ar zice inventatorul combinației mult favorabil(ă) — ci: mult mai lenș, mult mai stăruitor, mult mai cuminte etc.

Pe unii dintre acceptatorii gradației de care ne ocupăm îi seduc, probabil, construcțiile uzitate fără adverbul de comparațiune mai: mult îndatoratul dv. fiu, mult stimată doamnă, mult îndurerată mamă, mult încercatul meu neam, mult dorită zi etc. Această eliminare a lui mai nu se poate face, însă, decât înaintea adjectivelor formate din participii.

„Membrii corpului diplomatic și consular etc. — nu vor putea fi evacuați în nici într'un caz”, — se spune în decretul-lege privind la noul regim al chirilor (Cr. 10 IV 1943).

Corect: în nici un caz. Sau: nici într'un caz.

În textul decretului-lege prepoziția în e întrebuintată de două ori: în și întru, forma din urmă înlocuind, pentru eufonie, în anume cazuri, pe

Pentru cei ce doresc a se evacua de bună voie și... forțat

Se pune în vedere tuturor celor care doresc a se evacua benevol, că se mai pot prezenta la Primăria Municipiului Brașov, Biroul M.O.N.T. camera Nr. 29 pentru primirea fișelor de evacuare cu 50% reducere pe C. F., numai până la data de 1 Iunie a. c. (inclusiv).

Grele vor fi fost — mai ales pentru unii — și vremurile acelea. Dar oare gânditu-ne-am atunci, când le cântam — la „comandă” — că va veni o zi, când vom fi asvârliți cu tot dinadinsul pe alte plaiuri, lăsând acasă părinți și frați, în jale amară?... Semnificația acestor versuri abia acum ni se deslușește pe deplin. Ne înduioșam și atunci, gândindu-ne la vremurile din tinerețe, — „apuse pe vecie”, — astăzi însă, se împletește cu nostalgia timpului și dorul după un spațiu. Și nu vom putea să-l uităm niciodată.

Cu litere de foc, ce trebuie să ardă, fără încetare, în inimile noastre pribege, a scris d-l prof. Sextil Pușcariu în numărul 3 al amintitei foi:

„Maialul Brașovenilor a devenit, pentru Cluj, sărbătoarea primăverii. Când pe străzi trece fanfara și se cântă Gaudeamus la Lupoaică, toată lumea se pregătește să iasă la Stejeriș, unde pete calde de lumină se aștern

O mână de oameni, pătrunși de rostul și importanța solidarizării în jurul unui ideal cultural și național, au făcut să in vie la Cluj, în primul deceniu al Unirii, o frumoasă tradiție românească, moștenită dela liceul teoretic și cel comercial din Brașov: serbarea câmpenească din luna Mai.

Maialul Brașovenilor la Cluj!...

„Pluțim svârliți de soarte azi
Pe-o mare sbuciumată
Și valuri nu ne dau răgaz”...

și inima ne este de cele mai multe ori intristată.

An de an am cântat, în Stejerișul Clujului, timp de două decenii, aceste versuri.

O jerum, jerum, jerum
O quae mutatio rerum!

PREDICI ÎN PUSTIU

Legile naturii

Foarte multe poți învăța, dacă studiezi cu puțină atențiune legile minunate ale naturii. „Vers la nature” a lui Rousseau nu se înțelege numai în sens fizic, ci și pe plan moral-psihic.

Dela natură putem învăța următoarele legi:

Legea muncii. Nimeni în toată lumea nu stă fără un lucru, fără o misiune bine determinată, pe care și-o îndeplinește cu prețul vieții sale. Un arbore numai atunci nu mai înverzește primăvara, dacă și-a pierdut cu totul viețea.

Legea economiei de timp, spațiu și materii. Natura face cea mai minimă risipă de timp, spațiu și materii în structura plantelor și animalelor, deci un avertisment și acesta să ne gândim mereu la principiul economiei raționale în viața noastră. **Legea diviziunii muncii:** fiecare organ își are o funcțiune în organismul nostru bine determinată pe care și-o îndeplinește până la moarte, fără intrerupere. Trebuie să-ți încordezi și tu toate forțele tale, ca până la moarte să fi folositor în misiunea ta, familiei, neamului și țării.

Legea justiției și severității drepte. Nimeni nu este neîndreptățit în natură, sau pedepsit sever fără vină. Fiecare plantă, fiecare insectă, cât de mică, are locul ei subț soare. Numai anumite neamuri vreau să iure dela altele locurile unde ele nu s'au născut.

Legea solidarității și armoniei organice. Priviți bunăoară minunatul organism omenesc: cum capul conduce totul, dar cum fiecare organ: stomac, ficat, rinichi, membre, contribuie într-o sublimă solidaritate fără ca însă capul cuminte să desconsidere vreodată glasul celorlalte organe. Deci o conducere democratică am zice în sens social, având poporul votul lui, dar cu o răspundere a unui conducător energic, urmat unanim și armonios de toți membrii instituțiunii, oricare ar fi ea: familie, școală, biserică, armată, cooperativă, întreprindere industrială, țară sau neam.

Legea toleranței reciproce și a răbdării fără de margini, e așa de clară că nu mai este nevoie s'o explicăm.

Încă o lege minunată ne arată natura: combinațiunea utilului cu frumosul. O floare, ce-ți încântă privirile, nu-și risipește de geaba frumusețea ei, dată de natură în vederea asigurării speciei. Dar un cal în galop? Cât este de admirabil combinat în el frumosul cu utilul?

Și tu, în îmbrăcămintea ta, în ordinea lucrurilor tale, în construcția casei tale, e bine să combini frumosul și utilul, dar cea mai rațională combinațiune de acest fel este refugiuul tău în natură: aci se combină cel mai util lucru cu cel mai frumos din această lume.

Dr. M. Suciă-Sibianu

în (intr'o zi=în o zi; într'un an=în un an ș. a. m. d.), — formă despre care a mai fost vorba.

Alți „condeieri” care-și fac un titlu de mândrie din a da cuvintelor înțelesuri forțate, neobicinuite în limba noastră, scriu:

„Nu e admisibil ca Sibiul să excepteze dela regula generală”. (Ad. 14 VIII 1931, p. 3, c. 6).

Exceptez pe cineva dela ceva, da; exceptează cineva dela ceva, însă, ba.

Deci, corect: Nu e admisibil ca Sibiul să facă excepție dela... Sau: să se excepteze.

„S'a deschis în trupul țării și al dinastiei o rană care va cicatriza anevoie” (Cv. III Nr. 349 pg. 1, c. 7).

Ceștialți Români spunem: ...o rană care se va cicatriza anevoie (cu pron. reflexiv). Fără acest pronume, verbul are înțeles activ transitiv. Ex. Numai vremea poate cicatriza (sau cicatrizează) marile dureri sufletești.

Cineva scrie într'un volum foarte luxos tipărit:

„Problemele au în marea majoritatea lor etc.”

Trebuie corectat: în marea lor majoritate. Sau; în marea majoritate a lor.

Un spirit independent, inadapabil uzului general, ține să se pună în evidență prin sudări de cuvinte care (cel puțin până azi) supără urechea Românului:

„Seful stat majorului armatei ungare...” (Rom. 21 III 1939 pg. 15, c. 5).

Zicem: statul major nu stat-majorul” deci și: statului major, fiindcă aceste două vorbe nu s'au contopit încă într'un cuvânt.

Și cumcă o simte aceasta instinctiv și părintele „stat majorului”, o dovedește împrejurarea că nici el n'a îndrăznit să scrie aceste vorbe într'un cuvânt.

Transportul pe C. F. R. se va efectua numai cu trenurile în circulație, după orariul normal al căilor ferate.

Toți acei care s'au înscris a se evacua benevol și nu vor părăsi localitatea în termenul fixat prin fișa respectivă vor fi trecuți în categoria „evacuabili forțat” și evacuați la epoca și în localitățile hotărâte de autorități.

Aceste dispozițiuni nu privesc pe evrei.

pe pajiștea verde și albastrul cerului se zărește prin perdelele tinere de frunze.

Dar nu e numai frunza verde — cu care poetul popular își începe cântecele, de dragă ce-i este — care atrage toată suflarea românească, ci atmosfera de curată prietenie și de senină solidaritate brașoveană, așa cum ea se manifestă în botezul vulpoilor, în romana lui Costi Sotir, în glumele lui Comșa, în improvizațiile spirituale ale lui Mocu, în flueratul lui Abrudeanu, în citațiile grecești ale lui Zeicu și în duetul nelipsit al lui Muntiu-luga.

Acum zece ani (în 1927) am făcut o experiență; azi, după un deceniu, serbăm consacrarea unui obicei.

Și suntem mândri că în mijlocul atâtor înnoiri, am putut salva o tradiție frumoasă.

Firul întrerupt al acestei tradiții cine o să-l lege din nou? Și când?

Indreptăm o greșeală

În articolul din No. 37/943 al d-lui prof. I. Gherghel: „Adolf Heltmann, Mihnea Vodă cel Rău în literatura germană și română”, un rând n'a fost cules, schimbând fondul afirmației. Deci:

In loc de: „d-l Heltmann ne schițează motivele ce ne determină să nu considerăm istorisirea lui Odobescu drept o creație sintetică de profundă cunoaștere istorică” se va citi: „d-l Heltmann ne schițează motivele ce ne determină să nu considerăm istorisirea lui Odobescu drept o creație naivă și organică, ci o creație sintetică de profundă cunoaștere istorică”.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

Lucruri vechi și totuși nouă

de V. Literat

Răsfoiam zilele trecute prin statutele breslei sau țehiului tăbăcarilor din Făgăraș. Am arătat altădată că monopolul de a lucra pieile la Făgăraș era legat de obligațiuni destul de grele, pentru cei 12 meșteri, cu care s'a început breasla. E deci natural că se găsească în statute unele articole menite să le favorizeze meseria, ca să poată face față cerințelor.

Erau însă și alte dispozițiuni, ca d. e. cele privitoare la ajutorul reciproc al membrilor, care pot fi considerate cu totul din zilele noastre, statutele din 1643 luând-o înaintea asigurărilor sociale din vremea de azi. Așa, în art. XI, e fixată pentru căpeteniile asociației obligațiunea: „ca să poarte grijă de meșterii săraci, de calfele și ucenicii bolnavi, să le procure și să le dea, pe banii Țehiului, vizitatori și hrană în fiecare zi, precum și pentru alte cuvenite trebuințe”. Limpede și hotărât!

Iată și alta. Cele 600 de piei mici și 70 piei mari, pe care tăbăcarii trebuiau să le dea la Cetate anual, fără plată, pentru monopolul lor, erau împărțite pe cei 12 meșteri, venindu-se câte 50 piei mici și 6 mari de fiecare. Articolul VII dispune: „Dacă vreun meșter din Țehiu moare, până când soția lui poartă numele bărbatului ei, ea poate continua lucrul, — pe văduvă însă Țehiul să nu o încarce cu munca, ci ceilalți din Țehiu să suporte în locul ei lucrul de Țehiu, împărțindu-l după obicei”.

Îți pare că visezi. Când s'a putut realiza o solidaritate atât de minunată între membrii unei societăți românești? Astăzi, când d. e. în satele și orașele noastre se cere ca toată lumea să facă partea sa de lucru public, nimănui nu-i trece prin gând să ia în considerare starea unei femei copleșite de greutate, ori chiar să ia asupra sa munca ei. — Măi omule, are copii mici pe lângă ea, de ei încă trebuie să poarte grijă și deci nu ajunge să facă tot atâta lucru public ca dumneata, care nu ai greutățile ei. — Nu-mi pasă, e și ea cap de familie în lipsa bărbatului ei, deci trebuie și ea să facă tot atâta ca și mine. — Dar bagă de seamă că bărbatul ei e concentrat, e pe front, slujește fara cu primejdia vieții lui, pe când dumneata stai liniștit acasă. — Nu-și face decât datoria!

Se zice că solidaritatea omenească progresează cu timpul. Pare că nu. Acum trei sute de ani, văduvele tăbăcarilor din Făgăraș erau scutite de lucrul public. Nu că partea lor ar fi rămas nefăcută, dar era luată asupra-le de ceilalți tovarăși din breaslă. Va mai trece multă apă pe vale, până când și omenimea de azi se va ridica la înălțimea morală a fondatorilor Țehiului tăbăcarilor din Făgăraș, dela 1643?

Vreți și o soluție ca pentru vremi excepționale, cum sunt cele de azi? Se vede că și pe atunci era mare lipsă

de piele lucrată. După ce se arată de unde și cum își pot procura tăbăcarii pieile crude, în art. XV. se continuă așa: „Ba încă dacă el cumpără pe ascuns pieile, la casa (vânătorului) și poate fugi până acasă la el cu ele, nimeni să nu aibă îndrăzneala să meargă la casa lui, pentru ca să i le ia”.

Atâtea lucruri vechi și totuși nouă!

Gheorghită Buzatu

de V. Branisce

Intr'un pat alb de spital a închis pentru veche ochii un copil sglobiu și senin, puilul de ostaș Gheorghită Buzatu. Purta și el mândra uniformă a ostașilor fării, deși nu implinise decât unsprezece ani. Se pregătea și el să la parte la mărșă de defilare de Zece Mai, ca ceilalți camarazi al „Colegiului Mareșal Ion Antonescu” din Brașov. Se pregătea cu mândrie, căci ritmata cadență a pașilor îi trezea în suflet o amintire scumpă. Era aceeași cadență ce răsuna pe vicioasă pe drumurile Basarabiei desrobite. Așa plecase și tatălul la războiu. Ultima amintire, ce o păstra părintelul, dispărut în primele lupte desrobitoare, era această sfântă imagine de ostaș român.

Gheorghită Buzatu sosise la Brașov într-o mohorită seară de toamnă. Imbrăcat subțire, cu o căciulă furcană trasă pe ochi, el se pierdea în marea ceată a ortacilor, orfani de războiu și ei, adunați din toate unghiurile fării de gândul ocrotitor al Conducătorului. Dar n'a trecut multă vreme și însușirile lui alese l-au ridicat între cei mai silitori elevi ai clasei a patra primare.

În disciplina colegiului, el se pregătea pentru o viață nouă. Uitase de jocurile din valea Luncașului din Tulcea lui frumoasă, de stingerul pâlce de fagi ce-i adumbrise copilăria și de

La sfârșit de an școlar

de I. Rozdog

Peste câteva zile porțile școlilor se vor închide și școlarii de toate categoriile se vor întoarce în sânul familiilor spre a da o mână de ajutor în gospodărie.

Sunt vremuri prea grele pentru ca să poată obiecta cineva împotriva prescurtării anului școlar cu câteva săptămâni. Sforțările depuse de membrii corpului didac-

tic ca și de elevi asigură pregătirea necesară cetățeanului de azi, iar prin instituțiile extrașcolare se poartă grijă de completarea eventualelor lipsuri.

Aceasta aici la noi, unde Statul e într'adevăr gelos de prestigiul său cultural și poartă la inimă soarta tuturor fiilor săi, fără deosebire de limbă și naționalitate. Ne gândim însă cu inima strânsă de durere la acei copii ai neamului, de a căror școlarizare nu se îngrijește nimeni și a căror număr ce orbăcește în întunericul alfabetismului crește în fiecare an.

Oricât de mare și fierbinte este dragostea de lege și neam a preoților noastre, ea totuși nu poate răzbi și împrăstia întregul întuneric ce apasă asupra fiilor săi sufletești, mai ales că și numărul ei este scăzut, iar posibilitățile de completare ale golurilor rămase în rândurile ei sunt tot mai reduse.

Rolul principal în instrucție îl au, în chip firesc, învățătorii, dar când ei lipsesc cu desăvârșire, e ușor de înțeles că toată sarcina cade pe umerele puștinilor preoți. Ce poate face însă, cu tot eroismul său, un preot căruia, pe lângă propriii săi fii sufletești, i-au rămas în grijă alte 4—10 parohii, la care nu poate răsbate decât odată, de două ori pe lună pentru serviciile bisericesti, iar în dupăamiezile aceleși zile să facă și o foarte sumară catehizare a tineretului și școlarilor. Este adevărat că progresul cultural și instrucția din ultimele decenii a topit aproape cu desăvârșire numărul neștiutorilor de carte, așa că familia însăși e în stare să suplinească în parte golurile și să îngrijească de zeci de mii de ființe plâpânde de a căror luminare azi nimeni nu se îngrijește. Dela aceste strădanii însă nu se pot aștepta roade serioase și durabile, ci ele sunt cel mult mijloace paliative pentru timpul de tranziție dela absurd la o stare normală.

E nu numai o îndatorire frățască să ne gândim la aceste stări, ci și una de prestigiu pentru roadele frumoase pe care Statul nostru a reușit să le arate lumii. Ca exemplu voiu cita starea alfabetismului din Transilvania în

— Continuare în pag. 4-a —

Curierul „Astrei”

Vlădeni

Vineri, 21 Mai 1943 (Sf. Constantin și Elena) a avut loc la Vlădeni serbarea pentru închiderea cursurilor Școlii țărănești organizate de „Astra” în cadrul cercului cultural.

Cercul cultural „Astra” Râșnov

ne-a trimis fotografiile și datele eroilor, completate cu amănunte, așa cum le-am dorit noi. Mulțumim părintelui Ioan Scurtu pentru osteneala pe care și-a luat-o de a face un lucru bun.

hoinărelle fără griji din preajma Pricopanului. Doar icoana măicuței îi răsărea alinătoare, în ceasuri de cumpănă

O lacrimă ștearsă pe furis, un suspin înăbușit și Gheorghită își vedea mai departe de carte. Ținea la stîmă camarazilor, la aprecierea superiorilor. Nu voia să fie surprins de nimeni în momente de slăbiciune. Dorea să urmeze pilda neșovăitoare a tatălui. Dorea să ajungă soldat ca „nenea”, ce luptă și astăzi vitejește la gura Cubanului. Acestea erau gândurile și visurile lui Gheorghită Buzatu.

Dar soarta n'a voit așa. Ea a intrerupt ftrul unei vieți ce abia înmugurise. Ea a zdrobit fără cruțare o inimă de mamă crunt încercată.

În cimilitul de pe Tocilele Brașovului străjuiește un mormânt proaspăt. Alături de eroii desrobirii noastre s'a deschis o nouă groapă: un mormânt de copil. Acolo vor veni în fapt de seară alți copii, camarazii de învățătură și de joacă al lui Gheorghită, să-i aducă o floare pe mormânt.

Acolo ar trebui să se oprească în sfântă reculegere mulți dintre noi și, în fața mormântului proaspăt al lui Gheorghită Buzatu, să-și scruteze conștiința în tăcere.

Biiblioteca „Astrei” Brașov

s'a redecis, reparațiunile fiind terminate. Pentru intelectualii care studiază anumite probleme și au nevoie de mai multă liniște, o sală a fost special amenajată.

Cercul cultural „Astra” Purcăreni

Ziua de 10 Mai a fost sărbătorită printr'un Te-Deum, după care a urmat o serbare școlară cu un program potrivit zilei.

Întoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

Carte de vizită

de Ion Colan

Sunt multe și lungi săptămânile de rezistență ale trupelor noastre în spațiul strâmt al peninsulei Taman, cuprinsă între Marea de Azov, Marea Neagră și strâmtoarea Kerci, iată — unde este ea mai îngustă — de șapte până la zece kilometri.

Capul de pod este adâncit mult pe flancuri, la Sud până pe valea Cubanului, de unde și-a căpătat și numele în comunicatele oficiale.

Teoretic, strategia uliței rezolvă problema unei debarcări între două țulci și trei masline. Sunt așa de multe

capetele în care nici măcar bunul simț n'a reușit să-și formeze un cap de pod. Pentru mulți o debarcare e concepută sub forma unei romantice aventuri medievale. Adică așa:

Pleci dintr'un punct oarecare cu 10, 100 sau 500 de vapoare, și mai mari și mai mititele. Te prăjești la soare ziua, sgăiești ochii la lună noaptea, și numeri stelele pe „mişcătoarea mărilor singurătate”. Ajuns odată la malul celălalt, dai inamicul peste cap, pui piciorul solid pe pământ — fiindcă inamicul te așteaptă mâncând semințe

de dovleac — și pe urmă înaintezi până faci capul de pod după dimensiunile date în ordin. Pe mare, am uitat să spun, obligatoriu se va cânta „O dolci Napoli”.

Nici chiar cazuri concrete n'au fost în stare să lămurească nația, că misiunea de a forma un cap de pod peste mare însemnează, fără nicio exagerare, condamnare la moarte pentru executanți; totală sau parțială. Când îți iai rămas bun dela unul care pleacă cu primul val al trupelor de asalt, strănge-i mâna și privește-l bine: are 99% șansa de-a rămânea acolo.

Numai Dumnezeu te poate scăpa. Dumnezeu și prostia dușmanului. Contând pe amândouă, al treilea element care reduce riscurile este pregătirea materialului și unităților destinate să debarce. Această pregătire durează, cum a fost cazul aici, luni și luni de zile. Fiecare vapor trebuie să devie o unitate luptătoare independentă de toate celelalte, dar toate astfel vor fi echipate, încât să constituie

o singură unitate. Cu alte cuvinte, să poată lupta și izolat, să poată lupta și în ansamblul flotei. Dar nu numai atât: fiecare participant, ofițer sau soldat, comandant ori ins-puşcaș-grenadir devine actor într'o piesă eroică. Dacă unul își greșește rolul, dacă întârzie replica, piesa are cade la scenă deschisă, final tragic în urmări. De aici necesitatea multelor repetiții, făcute cu toată seriozitatea, timp îndelungat, astfel ca toate mișcărilor să devină ceva reflex, spontan.

Informațiunile asupra situației inamicului sunt aduse până în ultimul moment de avioanele de recunoaștere. Fotografii de-o extraordinară precizie asupra punctului de debarcare sunt arătate ofițerilor spre a se familiariza cu accidentele terenului. Poți judeca, după aceste fotografii, cam ce aspect are malul opus, cum e întărit și ce se găsește dincolo de el.

Și toate ar fi bune dacă ar fi posibil ca debarcările să se execute ziua, lucru pe care, după câte știm, n'a avut

Ziua Domnului

Nimic fără Dumnezeu

Un învățat a spus odinioară: „Cunosc un adânc în care mintea se coboară cu lumina în mână; acesta este adâncul înțelepciunii, adică al filosofiei. Și cunosc o înălțime la care abia se înalță închipuirea omului pe aripi tari. Aceasta este înălțimea poeziei și a darului de a cuvânta. Dar cunosc un adânc și mai adânc și o înălțime și mai înaltă la care greu se poate ridica în sbor puterea firească de închipuire a omului și anume: adâncul dreptății și înălțimea iubirii. Iar peste acest adânc și peste această înălțime se întinde cerul albastru și nemărginit de larg al credinței“.

Greu ar putea tălmăci cineva mai frumos, decât așa, ceea ce numim noi credință.

Această virtute curge din izvor dumnezeesc și face pe om să nu se încreadă orbește numai în puterile proprii. Înălțimea la care credința ridică pe om este luminată de fața Mântuitorului.

Jertfa face parte din împărăția celor ce se pot pipăi cu mâna. Jertfa de sânge și jertfa de bani. Toate ne îndreaptă gândul spre Hristos, care prin exemplul sacrificiului de pe Cruce ne-a dăruit bogăția mării. Călea Lui spre jertfa a trebuit să treacă peste visonul trufiei și al patimilor rele. Chipul și

ființa Lui ne dă mereu lumină pentru suirea gândului spre zări mai înalte, ca să nu ne mai ținem privirea și trupurile arcuite spre pământ și numai spre el.

Ieri, ca și azi, Hristos e lângă noi, vine chiar El la noi, în biserică și acasă. Ne chiamă și așteaptă. Așteaptă credința și jertfa, singurele mijloace de identificare ale omului cu Cerul.

Poporul român a înscris pe scutul său: „Nimic fără Dumnezeu“. Aceasta o dovedește viața lui frământată.

Sunt puține neamurile care să fi luptat, pentru Crucea Domnului, cu toate revărsările păgâne și să fi împletit atât de strâns credința și jertfa, ca poporul nostru. În vremile de res-

triste și refugiu singură credința a dat străbunilor îndemna de luptă și de biruință. Într-o mână cu Crucea, iar în cealaltă cu sabia neamul românesc a fost „atlet al lui Hristos“ îmblânzind păgânismul vecinilor.

Pățelul năvălitorilor se lovea de rugăciunea credinței noastre.

Biserica și-a înfipt adânc rădăcina în sufletul poporului pentru că i-a arătat prin graiu și faptă vestea cea bună a lui Isus.

Altarele improvizate pe creste de munte și în adâncimea văilor au rămas prin viforul luptelor mărturie neclintite ale credinței străuitoare.

În modestele biserițe s'au încălzit sulețele atât în dureri cât și în

puținele bucurii. Acolo, sub bolta de lemn ori zid au învățat Români credința în jertfa.

Podoabele artei religioase, citorile voievodale și bisericile zidite pe biruinți, dovedesc pe deplin simțământul poporului nostru față de Dumnezeu și glia plămădită cu moaștele străbunilor.

Înaintașii au fost aproape de Dumnezeu. Și a fi aproape de Dumnezeu înseamnă a fi cu cel mai puternic Stăpân, bogat în fericire și tare în ocrotire.

Această pilda trecutului, pilda de aur gravată de diamantul învățării lui Hristos.

Azi rugul ispășirii noastre arde. Arde din credința care ne-a ridicat să implantăm Crucea pe Hotar și să învingem păgânul din două părți.

Dar pentru aceasta se cere urmată pilda înaintașilor.

Armele se strică, se topesc sau ruginesc, credința însă rămâne și luminează ca o făclie drumul spre izbândă.

Credința în Dumnezeu și în jertfa va birui protivnicile și restrîngea vicmi și va tămădui bolnavul cel mare carei este omul.

De acum către El să alergăm, și în credința Lui să trăim, căci El este izvorul fericirii noastre.

Pr. Nic. Bărsan

Din lumea largă

Noile vase de luptă — o minune a tehnicii

Știrile din ultimul timp lămuresc, în linii generale, punctele principale ale noilor construcții, în domeniul vapoarelor de luptă. Trebuie știut acest lucru deoarece altfel nu poate fi exprimată părerea justă despre războiul naval din Asia de Est, fiindcă noile construcții americane sunt destul de cunoscute și forța și posibilitățile flotei japoneze de luptă ar putea foarte ușor să apară într-o lumină greșită.

Din informațiile culese din diferite surse, așa dela „Marinerundschau“ rezultă că în șantierele imperiale au fost construite în anul 1941 cele două vase de luptă de 42.000 tone, „Nisschin“ și „Takamatsia“. Viteza acestor vase este de 38—40 mile marine. Sunt înarmate cu 12 tunuri de 40,6 centimetri, 12 de 15,15 cm. și numeroase tunuri anti-aeriene. Presupunându-se o cunoștință oarecare a construirilor de vapoare japoneze conform convenției dela Washington, se remarcă în felul celor două vase și o înnoire și continuare a clasei, „Amagi“ înființată în 1920—1922. Vasele neterminate din această clasă erau de 42.000 tone și aveau opt tunuri de 40,6 cm. În același timp, Japonia proiecta construirea a două vase de luptă din clasa „Kii“. Aceste vapoare trebuiau să fie de 47.000 tone

Eroii noștri

Vlădeni

Stăniloae Gheorghe

Rănit grav în luptele dela CRIMIDOWKA, a sfârșit pe patul Spitalului Sf. Spiridon din Iași, la 20 August 1941.

*

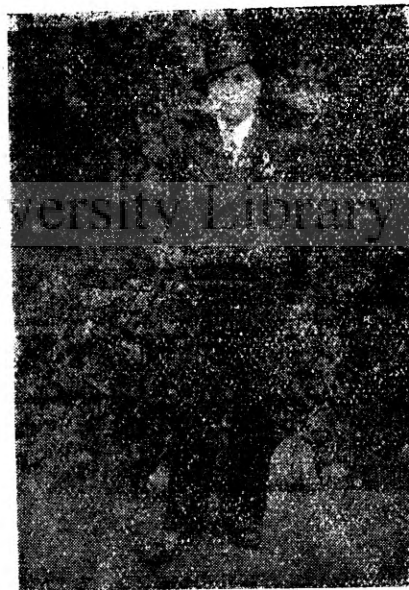
Călărăș cu schimbul în Regimentul 6 Călărăși a fost concentrat încă din 1938.

În 1939 s'a căsătorit cu Ermina Strâmbu, din com. Vad, jud. Făgăraș. Copii n'a avut.

În Vlădeni a fost vâtaful tinerețului.

Era singurul fecior al lui Gheorghe și Elenei Stăniloae, fiind născut la 23 Noembrie 1913.

Se ocupa cu agricultura Moare în vârstă de 28 de ani.

și urmau să aibă tunuri de 45,7 cm. Din cauza contractului dela Washington aceste lucrări nu au mai fost executate. După câte se pare, vapoarele „Schiwami“, „Kii“ și „Owari“, lansate în 1940, resp. 1941, de 45.000 tone și înarmate cu opt sau nouă tunuri de de 45,7 cm. dintre care „Kii“, au fost puse în serviciu în Noembrie 1941, este

o înnoire a planurilor de atunci, în timp ce o altă serie de vapoare, de 55.000 tone, cu 2 tunuri de 45,7 cm. reprezentă un nou model care coresponde vapoarelor de luptă de 58.000 tone din clasa „Kentucky“, proiectate în U. S. A., la izbucnirea războiului.

curajul să-l încerce nimeni. Așa dară totul se petrecea noaptea, în nopțile fără lună și fără senin, acțiune de conspiratori care se strecoară, cu gulerile ridicate și șapca trasă pe ochi, pe străzi lăturălnice, spre hruba tainică.

Noaptea dai peste scaune și'n casa ta.

Noaptea dibui și pe ulițele satului tău.

Cum să te orientezi noaptea într'un teren pe care nu l-ai mai văzut niciodată?

De unde să imprumuți curaj noaptea, când comandă nu se poate da, când nu-ți vezi nici camaradul de-alături, când tot ce faci te privește personal, dar are urmări pentru toți?

Nu ți-ai legat bine gamela de centură și sgomotul făcut de ea izbîndu-se de lopata Lineman atestă prezența ta pe mare sau pe plaja de debarcare.

A ta?

Nu l A tuturor camarazilor tăi, a întregii armate.

Urmarea?

De pe țărnul adormit se cascade ochii înfricoșați ai reflectoarelor. Limbi lungi de lumină ling marea și cerul, se încrucișează, pipăie tot ce e în fața lor, te descoperă — fii sigur! — și'n clipa când lumina s'a fixat asupra ta, o grindină de proiectile de toate calibrele îți încadrează vasul și nu se termină reprezentăția până ce vârful catargului n'a dispărut în adânc. Cu el și tu, pentru că chiar dacă n'ai terminat-o, lovit de schije pe bord, încotro îți îndrepi înnotul în mijlocul mării? Spre țărnu nu poți, că de-acolo se trage cu mitraliera, în larg e inutil, largul mării fiind fără sfârșit, iar puterile omului măsurate. O scândură, de care să-ți anini vieța, un colac de salvare ar mai putea face minunea, dar e noapte, noapte de smoală; marea, din liniștită începe să fiarbă, valurile se tot ridică, vântul acuma e furtună.

Ce mai vrei? Ce mai lupți?

Și-apoi ești îmbrăcat, mișcărilor-ți sunt stîngherite, corpul are nevoie de

căldură și marea e rece, tot mai rece, ceasurile până la ziua sunt lungi, iar dacă vine ziua totdeauna se găsește pe mal unul care să te ia la țintă.

Să presupunem acum că inamicului nu l-ai făcut cunoscută prezența ta în apele lui „teritoriale“ prin vreo indiscreție: țigară aprinsă, bocănit de gamelă, nechezat înoportun de cal, dușuit de motoare difuzat de vânt.

Încă n'ai scăpat!

În punctele unde marea oferă o posibilitate de debarcare — să nu duci grijă! — apele sunt pline de mine. Te așteaptă în locuri obligate, sau plutind amenințătoare. Nici nu știi când a sărit în aer șandramaua plină cu oameni, căruțe, chesoane, cai, scânduri, fier vechiu.

Și nu-i destul!

Să ne închipuim că ai reușit să pui piciorul pe pământ. Nici n'ai făcut zece pași și ai intrat în iarba câmpului de mine. Calci pe o plăpândă păpădie, țintele bocancilor strivesc sub talpă un parfumat buchet de vioarele și glia

de subt tine răbufnește groaznic. Fiecare pas îți dă senzația unei tentative de sinucidere. Răcnetele din jurul tău, înfiorătoare răcnete de durere ale oamenilor fără picioare și mâni, nu-s prime de încurajare. De sus plouă schije șrapnelor, răpa pe care-o urci e vulcan în plină erupție, căteava de mitralieră latră la tine, corbii de oțel croncane peste uniforme înnebunite, dinosauri blindați trec peste trupuri, oasele scrășnesc în dinții șenilelor, aruncătoare de flăcări scuipe peste tine pulverizatul lichid inflamabil în atingerea cu aerul, o grindină de grenade barează singura vâlcea prin care îți zâmbește salvarea și'n ultima clipă un contra-atac de flanc se prăvălește odihnit peste „primul val al trupelor de asalt“, care ajuns aici nu mai are decât o singură dorință: să doarmă, ori cum, oriunde, dar să doarmă, fie chiar și pentru totdeauna.

O țigară și un somn e tot ce vrea

Sporirea producției agricole

Astăzi producția agricolă câștigă din ce în ce în importanță. Bunurile agricole cresc din zi în zi ca valoare, deoarece lumea își dă seama că în împrejurările de astăzi acestea au o valoare de existență a omenirii.

Ce valoare ar avea banii, dacă nu ai putea să cumperi nimic cu ei și cu toate că ai avea buzunarele pline, ai fi condamnat să mori de foame, dacă nu ai găsi de vânzare produse agricole. Poți avea cele mai confortabile case, mașini de lux, haine frumoase, toate acestea n'ar valora nimic dacă nu ai avea ce mânca. Desvoltarea unei țări este asigurată numai dacă pământul poate să producă hrana necesară populației, care pe măsură ce se ridică în grad de civilizație, pretinde să trăiască mai bine.

Au fost timpuri când pământul producea, fără o efortare prea mare, tot ce trebuia oamenilor.

Dela o vreme, printr'o cultivare fără milă și prin continua sporire a oamenilor, pământul deținut de fiecare nu mai ajungea.

Au început atunci mișcări mari de populație sub formă de emigrațiuni sau războaie de noi teritorii care să asigure hrana necesară populației în continuă creștere.

Dar după cucerirea tuturor terenurilor libere s'a văzut că nici aceste mijloace nu mai ajungeau. S'au ivit atunci oameni care au recomandat împușinarea omenirii prin împiedecarea nașterilor.

Impotriva acestora s'a ridicat știința care prin cercetări a dovedit că prin aplicarea unor reguli de cultură pe aceeași suprafață se poate produce de 10 și chiar de 20 ori mai mult. Deci în locul războaielor să se declare luptă *neștiinței* și în loc de cuceriri de noi spații să se câștige mai mult prin aplicarea mijloacelor de producție bazate pe știință.

Fiii țării noastre nu au fost nevoiți în decursul vremurilor să ducă războaie de cucerire, deoarece pământul nostru a fost destul de inelșugat ca să asigure hrana poporului, ba chiar ne-a mai rămas ceva și pentru alții, de unde ne veneau alte produse — *industriale* — de care aveam nevoie pentru satisfacerea trebuințelor noastre din ce în ce mai ridicate.

În loc de epoci în care să ne fi lipsit hrana necesară, am avut epoci când popoarele care cumpărau dela noi, refuzau pur și simplu să mai cumpere pe motivul că produsele noastre agricole erau mai scumpe și calitativ mai inferioare. Impotriva acestor neajunsuri s'a luptat prin acordări de prime din partea Statului. Nici nu-ți vine să crezi astăzi că în anii dinaintea războiului actual, pentru ca să exportăm grăul nostru frumos ca aurul, trebuia ca statul să plătească prime de 15.000 lei de fiecare vagon. Se înțelege că în asemenea condițiuni economice agricultura

epuizatul soldat după un atac dat în asemenea condițiuni.

Dar să nu ne înduioșăm!
Toate astea eu le-am citit undeva, mi le-a spus cineva, le-am trăit sau le-am visat cândva.

Cine-ar putea să-mi spună?
Și-apoi n'are nicio importanță de unde le știu.

Ori cum, camarade, când pleci într'o asemenea misiune, scrie două rânduri celor dragi de-acasă și lasă-le cuiva, gata de expediere.

Dacă scapi, norocul tău!
Dacă nu...

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

258.450.000 LEI

LOTERIA DE STAT

TRAGEREA CL V. DELA 2-30 Iunie 1943

Vizitați

expoziția documentară „Sporirea producției agricole”

organizată de Camera Agricolă în sala de expoziții a Grupului Etnic German din Brașov, Calea Victoriei Nr. 5, deschisă dela 23-30 Mai inclusiv.

Intrarea liberă

românească în loc să înainteze, dădea înapoi.

Astăzi lucrurile s'au schimbat complet. Nu putem să producem atâta cât ni se cere.

Pământul nostru, dacă ar fi lucrat cum trebuie, ar putea să producă mai mult și foarte ușor noi am putea să îndoim producția noastră agricolă, dacă fiecare plugar și-ar da puțină osteneală. Avem timpuri când noi putem să ștergem rușinea de a ne situa, în ceea ce privește producția agricolă, în urma tuturor țărilor europene.

Plugarul român are astăzi prețuri bune pentru produsele sale, munca îi este destul de răsplătită. El poate să cumpere mașini moderne, semințe selecționate, îngrășăminte, vite de rasă,

etc. Cum să le întrebuințeze îl învață cărțile din ce în ce mai numeroase și propaganda ce se face prin ziare, radio, practica și dragostea pe care țărânul român o are pentru glia sa.

Mai rămâne ceva ca plugarul nostru să o ia din loc. Pe lângă mijloacele economice și tehnice mai este și o chestie de educație agricolă.

Ca un mijloc de educație să fie socotită expoziția documentară „Sporirea producției agricole” ce s'a deschis la Brașov.

O socotim la fel de instructivă pentru săteni, ca și pentru orașeni.

Ion Hozea,
Ing. Agr.

Brașoveni amendați pentru nerespectarea dispozițiilor de camuflare.

Următorii locuitorii din Brașov și județul Brașov au fost condamnați de Curtea Marțială Brașov, pentru nerespectarea dispozițiilor de camuflare.

Amendă și cheltuieli de judecată.

Inginer Poor Erikman 40.500 Lei; Zacharias Wilhelm 30.500 Lei; Szolga Francisc 10.500 Lei; Clonțea Ovidiu 20.500 Lei; Reiss Reinhold 20.500 Lei; Petre Răltaru 20.500 Lei; Ing. Rotaru Stolca 20.500 Lei; Radu Elisabeta 10.500 Lei; Banyasz Alexandru 10.500 Lei; Schwabe Bruno 10.500 Lei; Wetleyes Petre 10.500 Lei; Dărstaru Nicolae 7.500 Lei; Szilagyi Harmuth 5.500 Lei; Bruss Ioan 5.500 Lei;

Vicentiu Pop 5.500 Lei; Müller Ioan 5.500 Lei; Soț Ioan 5.500 Lei; Ing. Măndricel Nicolae 5.500 Lei; Medic Căpt. Fîru Dumitru 5.500 Lei; Ianoș Petre 5.500 Lei; Wagner Martin 5.500 Lei; Roth Ludovih 4.500 Lei; Șerban Nicolae 3.500 Lei; Mischeș Ioan 3.500 Lei; Müller Iacob 3.500 Lei; Walter Szadler 2.500 Lei; Susana Ludu 3.500 Lei; Șerban Dumitru 3.500 Lei; Iosif Bobeș 3.500 Lei; Bobeș Iosif 3.500 Lei; Bărbulescu Ignat 3.500 Lei; Cojocanu Iuliu 3.500 Lei; Prof. Walter Schum 3.500 Lei; Stăniloțu Traian 3.500 Lei; Lassel Roza 3.500 Lei; Lucaci Ștefan 2.500 Lei; Savu Dragoș 1.500 Lei; Pițigale Ioan 2.000 Lei; Carol Reisenberger 700 Lei.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. A. 1886/943
Of. Economic Municipal

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că în curând se va distribui zahărul pe lunile Iunie, Iulie și August, pe bonul Nr. 36 până din cartela nouă. Cota 1,500 kg. pe trei luni.

În consecință, fiecare cetățean este invitat ca de urgență să îndeplinească formele pentru a primi noua cartelă.

Brașov, la 15 Aprilie 1943.

p. Primar, Dr. Sever Pop
Dir. Of. Econ. A. Precup

Primăria Municipiului Brașov.

No. 10168/1943
Serv. Silvic

Publicațiune

Se aduce la cunoștință populației, instituțiilor și întreprinderilor din acest Municipiu că ultimul termen fixat în ordonanța Nr. 23 pentru înscrierea cu lemne de foc se acordă până la 25 Mai 1943.

Situațiile centralizate se vor aduce la Domeniul silvic al Primăriei până la 27 Mai 1943.

Cel ce nu se vor conforma acestui termen vor fi omiși dela aprovizionarea cu lemne de foc.

Brașov, la 17 Mai 1943.

Primar,
Dr. N. G. V. Gologan

Secretar general,
Dr. St. Popovici

Șeful Serv. silvic,
Ing. Inspector G-ral silvic:
C. Moarcăș

Informațiuni

Un fond de premii de 150.000 lei pentru Liceul „Principesa Elena” din Brașov

D-l Ioan G. Stoian din Bran a instituit un fond de 150.000 lei, în rentă, pentru liceul „Principesa Elena” pentru ca:

a) din venitul a 100.000 lei, la fiecare doi ani să se dea un premiu de virtute unei eleve și

b) din venitul a 50.000 lei să se acorde anual 1—3 premii elevelor care au declamat mai bine o poezie închinată mamei.

Premiile se vor acorda în ziua patroanei liceului.

Căminul cultural Baciu

va ține o șezătoare culturală, în sala Căminului cultural, în ziua de 30 Mai c. orele 4 p. m.

CONVOACARE

Comitetul școlar al Liceului Comercial „A. Bârseanu” Brașov roagă părinții, corespondenții și foștii elevi ai liceului să binevoiască a lua parte la

ADUNAREA GENERALĂ

care se va ține în localul Liceului, duminică 23 Mai 1942 orele 11 dim. la ordinea zilei fiind votare bugetului pe anul 1943/1944.

În cazul că nu se va întruni numărul legal de membri, adunarea generală se amână pe Duminică 30 Mai 1943 orele 11 dim. când se va ține cu orice număr de membri prezenți.

Brașov, 15 Mai 1943.

Președinte,
Dumitru Berbecariu

Secretar,
Director Dragoș Navrea

ANUNȚ

Camera de Comerț și de Industrie Brașov, atrage atențiunea întreprinderilor comerciale din orașul și județul Brașov, care figurează în planul de mobilizare comercială pe anul 1943-1944, asupra Decretului Lege Nr. 1117/1943, publicat în Monitorul Oficial Nr. 100 din 1 Mai a. c., și în special asupra sancțiunilor drastice ce se vor aplica contravenienților acestui Decret-Lege, spre a se conforma întocmai.

Președinte, Ing. Ion Ionică
Secretar, C. Bobancu

Aspecte politice

Războiul nervilor și Italia

Atenția lumii politice mondiale este îndreptată spre Washington unde premierul britanic și președintele Roosevelt discută o serie de probleme în legătură cu situația actuală din punct de vedere militar și politic. Deocamdată acțiunea întreprinsă de anglo-americani este considerată ca un războiu al nervilor care a culminat prin aruncarea asupra Romei a numeroase manifeste cu îndemnuri de capitulare fără condiții, fiindcă în caz contrar Italia va fi pustie.

Răspunsul a fost dat de comisiunea de politică externă a Senatului italian. Un raport al acestei comisii subliniază hotărârea puterilor Axei de a asigura Europei independența. De altfel la Berlin pretenția reînnoită de capitulare fără condiții, este considerată lipsită de simțul realității. — Ziarul „Messaggero” publică un articol în care scrie că ofensiva împotriva Italiei poate să fie, în intenția celor dela Londra și Washington, o acțiune combinată de avioane și știri radio-difuzate în scop de a demoraliza pe Italiani. Presa de peste ocean contează și pe efectele acestui fel de războiu.

Pentru a câștiga partida inamicul are nevoie să doboare obstacolul cel mai greu: forța spirituală și voința de rezistență. Vom înțelege așa dar pentru ce presa italiană, ca exponentă a opiniei publice, se ridică cu vehemență împotriva armei întrebuintate de aliați.

Pentru alungarea oricărui simțământ rău care ar pune stăpânire pe opinia publică italiană, d-l Pavolini, fost ministru al culturii populare și director al ziarului „Messaggero”, ocupându-se de limbajul plin de îndrăzneală din manifestele aruncate asupra Romei și de comentariile presei anglo-americane, spune: „Italia înțelege să lupte în mod dărz, chiar după pierderea Africii”. — Se pare că această hotărâre este cunoscută de aliați care spun: „Italia nu va fi scoasă din luptă decât dacă tot teritoriul său ar fi ocupat”.

Din fraza aceasta se recunoaște eroismul soldatului italian și rezistența populației civile, dar se pune problema cuceririi teritoriului italian, a luării cu asalt a Italiei.

Discuțiile dela Washington

Înainte de a ne ocupa de discuțiile dela Washington, inserăm în cronica prezentă ruptura relațiilor diplomatice dintre republica americană Chili și Franța, România, Bulgaria și Ungaria.

Cu privire la discuțiile dintre d-nii Roosevelt și Churchill s'a putut afla că pe primul plan este și problema de a se hotărî căruia dintre războaiele purtate de anglo-americani i se cuvine prioritatea.

Cercurile politice din Berlin cred că problema Chinei, devenită deosebit de acută, joacă un rol special în conferința dela Washington. Dificultățile cărora cei doi oameni politici trebuie să le facă față, când își iau hotărârile, sunt mari pentru că niciunul nu pierde din vedere interesele țării lui, iar interesele celor două țări sunt foarte divergente în primul rând în ceea ce privește alegerea teatrelor de războiu.

Se caută cu insistență să se obțină bunăvoința bolșevicilor. Plecarea la Kuibișev a d-lui Davies, ambasador special al președintelui Roosevelt, dă impresia că discuțiile dintre d-nii Roosevelt și Churchill au de învins o întreagă serie de dificultăți. Postul de radio britanic a precizat că fostul ambasador al Statelor Unite la Moscova a și sosit la Kuibișev.

La Washington se discută și problema indiană. D-l Phillips, trimisul special al președintelui Roosevelt, a depus un raport la Casa Albă în care arată starea generală din India, raport care este foarte aspru față de metodele dominației britanice. Se pare că președintele Roosevelt pe baza acestor constatări ar fi cerut d-lui Churchill cu toată seriozitatea să caute o soluție convenabilă problemei indiene, în legătură cu situația generală din Pacificul de Sud și dela granița dintre Birmania și India unde forțele japoneze au cucerit o importantă bază prin ocuparea localității Maungadaw. De altfel succesul Japonezilor în Birmania este recunoscut de presa engleză care precizează că trupele indo-britanice, din sectorul Arakan, au fost, în ultimul timp, complet învinse și alungate de către Japonezi.

de **Mardare Mateescu**

D-l Roosevelt așteaptă răspunsul lui Stalin

Din Washington se comunică: discuțiile angajate nu pot avansa deoarece premierul Statelor Unite așteaptă un răspuns din partea lui Stalin. După părerea unor cercuri bine informate, la Washington se așteaptă din partea lui Stalin fie o propunere în privința unei conferințe în trei, fie promisiuni solemne în vederea politicii europene. D-l Roosevelt este interesat de răspunsul lui Stalin în dublu sens: se așteaptă o formulare a principiilor după care se vor rectifica frontierele. Înainte însă de a primi un răspuns dela Moscova, președintele Americii nu ar voi să se fixeze asupra acestei teme. Pe de altă parte guvernele emigrante cer precizări cu privire la țările lor europene. Evenimentele dela Katyn au reactualizat tratamentul la care sunt supuse națiunile mici de către Moscova. Se menționează și rezerva lui Stalin față de conversațiile dela Casablanca și față de evenimentele dela Washington. Se așteaptă ca în zilele viitoare Stalin să rupă tăcerea.

O importanță deosebită se dă și călătoriei arhiepiscopului Soellman care a fost primit de președintele Inonu al Turciei.

Situația pe fronturi

Pe frontul de răsărit al capului de pod Kuban și în regiunea Izium, sovietele au atacat pozițiile germane, cu sprijin de care blindate și avioane de asalt, după un tir pregătit de artilerie, dar au fost respinși printr'un contra-atac. Cu acest prilej inamicul a pierdut numeroase care de asalt.

În vederea operațiilor de vară se fac de ambele părți pregătiri.

Se semnaleză un violent tir de baraj sovietic la Sievsk unde Germanii și sovieticii dețin două puncte înaintate: Germanii la Orel și Rușii la Sievsk. În jurul Moscovei sunt masate importante forțe, iar în vederea unei ofensive împotriva Țărilor Baltice Rușii au masat forțe în sectorul Leningradului. În această parte a frontului Germanii au executat bombardamente cu tragere lungă asupra stabilimentelor militare așa precum și sub focul artileriei linia ferată situată pe fâșia de pământ recucerită de Ruși la Sud de lacul Ladoga.

În timp ce pe frontul de răsărit se produc — deocamdată — acțiuni locale, aviația germană și cea britanică execută bombardamente violente. La Berlin se recunoaște bombardarea stăvilarelor de pe un oarecare fluviu, bombardare care s'a produs la inspirația unui evreu care și-a exercitat cândva profesia în acea regiune dar care se află acum la Londra.

Drept represalii aviația germană a bombardat uzinele de armament și docurile dela Cardiff.

Grâu și grâu!

Se alege neghina din grâu și se selecționează însuși grâul.

De ce atunci anii vremilor noastre ni sunt asasinați de savante teorii menite a convinge gureșă vrăbie că este asemeni priveghetorei?

Elitele sunt prăvălite de pe socluri, ulița e asmuțată asupra cerului ca să-i smulgă ceva din adâncul albastru rezervat celor aleși. Teoretic se acreditează posibilitatea de a răsturna valori ca nulitatea să le ia locul, dacă nu sus, pe pedestal, măcar în basorelieful, ca astfel să forțeze porțile eternității.

Simplist, omul — ca valoare socială — e considerat și clasat după un singur criteriu: e om. Bun, rău, înzestrat sau cretin (vrăbie sau priveghetore), nu mai interesează. Se trece cu vederea peste adevărul că nu suntem

oameni decât în măsura în care omenia n'a fost omorâtă de formele exterioare în care ne înfățișăm.

Judecându-ne pe noi sau emițând simple păreri asupra semenilor noștri (întru cât avem dreptul s'o facem, ori întru cât există în noi necesitatea unor mărturisiri), ne este, poate, indiferentă poziția socială, averea și „haina” despre care snobul susține că „face pe om”.

Poți fi cineva numai prin calitățile și darurile primite de sus. Numai sufletul, mintea și munca, cu posibilitățile lor de realizare prin și pentru oameni, pot da dreptul la distincțiunea superlativă. De aici o concluzie: Necesari suntem cu toții, afirmativ sau optativ; suntem, dorim să fim, sau ni se pare că putem fi. Dar numai atât, căci până sus, unde ideologia timpu-

rilor ne mână, nu pot ajunge decât aleșii.

După asaltul diferitelor revoluții, unele pentru pâne, altele pentru idei, raportul numeric a fost inversat: s'au înmulțit, cantitativ, Doamnele, scăzând în calitate din pricina unei legi economice: oferta era mai mare decât cererea. S'a mers chiar mai departe când androcul și viganul le-am socotit drept blazon de noblețe îndată ce pe umeri atârnav un număr cât mai mare de blănuri albastre, argintii sau platinat.

Astfel s'a ajuns să avem multe doamne, dar nicio Doamnă, compensând golul Domnițelor, cu o singură domniță.

Răul n'a rezultat din titlaturi, ci din funcțiunea titlurilor.

Evident, vorbim principial, cu gândul la neplăcerile pe care le poate provoca o simplă interpretare în sens diminuant a înțelesului unor anumite cuvinte.

Ion Clujanu

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200